

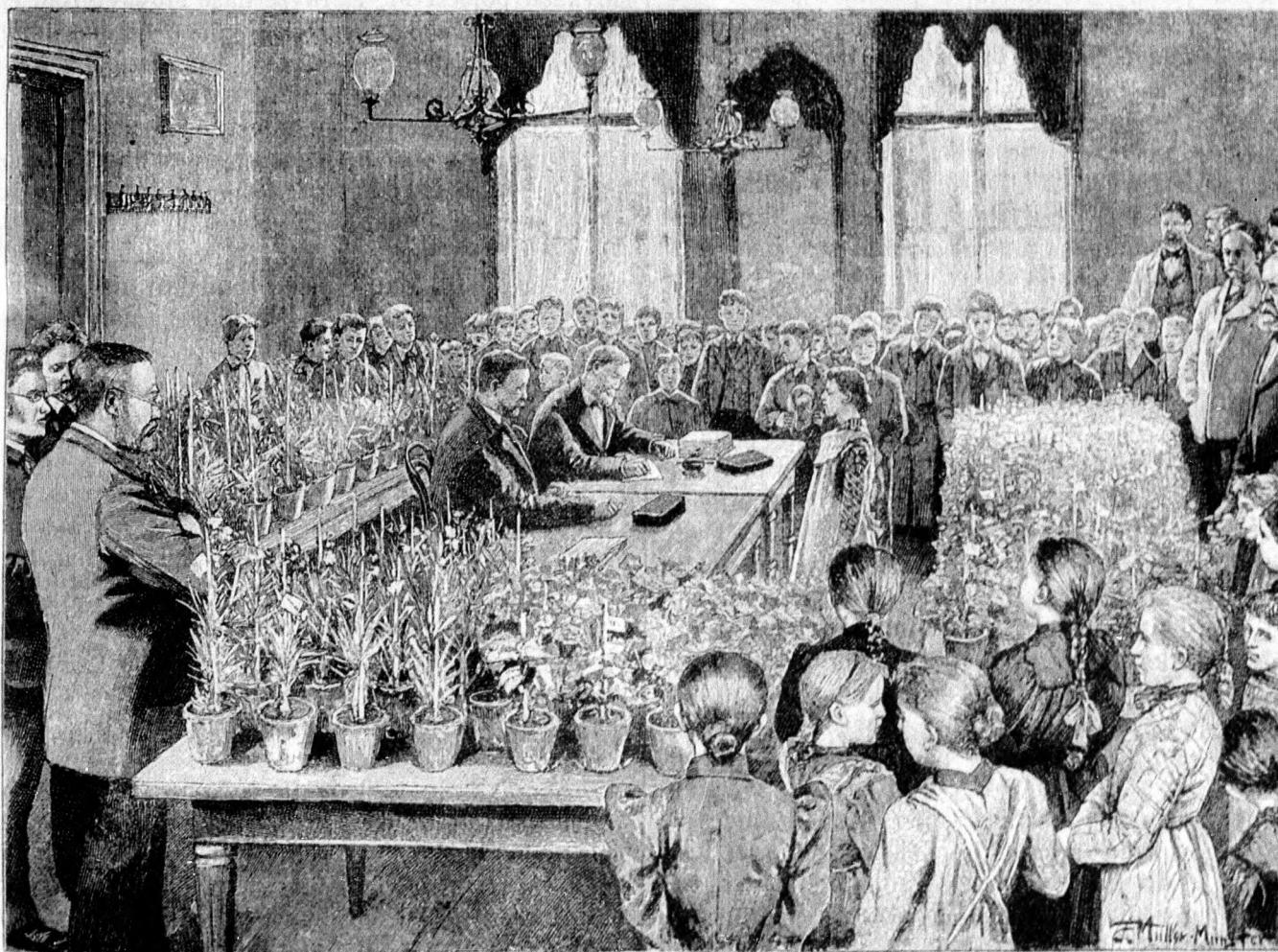
OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ:	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Na pol roka	1 „ — „	VIKTOR HORNÝANSZKY.	Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Nerozmyslené požičky a ich následky.

II.

S úprimnou útrpnosťou vypočúval som smutný stav vdovy a líčenie toho, jak pomaly prišla majú robiť, keď skutočne utisnú sa na požičky a zároveň budem ich vystrihať, aby sa chránili

Rozdávanie odmien za pestovanie kvetov.

i s mužom o celý majetok, tak že dnes nemá už ani kam hlavu skloniť. Predsavzal som si ale, že tento jej smutný pád využijem k tomu, aby som jak jej, tak aj okolostojacim dal radu, jako a čo

zvlášte prvej požičky, lebo ostatné sa potom kopia samy od seba.

— Lutujem vás ženička — potešoval som ubiedenú — ale aj to musíte uznať, že ste vy

tiež trochu ľahkomyselne robili, keď ste sa hneď s prvou požičkou neobrátili k nejakej statočnej sporiteľni v meste, lež utiekali ste sa k takému úžerníkovi, jako je tento Dávid. Na taký záloh by bol ochotne požičal ktorýkoľvek peňažný ústav, ktorákoľvek sporiteľňa a pritom by bola zem vo vašich rukách ostala, tak že by ste boli mohli z jej úžitku i úroky zaplatiť i vám by bolo ešte niečo zostalo. A potom myslím, že vám vtedy po prvý raz tie peniaze predsa len neboly tak nevyhnutne potrebné, že by ste sa neboli mohli pri všemožnom gazdovaní a utískaní bez nich zaobiť.

— Toto posledné, úplnú pravdu vyznajúc, je hádam i trochu pravda — povedala ona a utrela si oči — boli sme my potom neskoršie mnoho ráz vo väčšej biede, nežli vtedy, keď sme si tých prvých 50 a 100 zlatých požičiavali, ale keď nebolo inej pomoci, nuž sme ju len prestáli; lenže vtedy pri prvej potrebe človek ešte nebol tak navyknutý na núdzu, a potom kto že by sa to bol nazdal, že by sme z takého gazdovstva neboli vstave jednu 50-zlatovú dlžobu zaplatiť. No a do tej sporiteľne mal, pravda, i môj nebožký muž vôľu ísť, ale ho tuto sused Ďurovec odhovoril od toho, lebo že to tam vraj ešte väčšmi drú, nežli bárske inde. — A pritom ukázala na jedného blízko nás stojaceho chlapa, ktorý tiež počúval náš rozhovor a už predtým mal vôľu zamiešať sa do neho.

— Nuž a či je nie snáď pravda? — zamieša sa Ďurovec do reči. — Ja som to sám zkusil najlepšie. Poradil mi to náš bývalý učiteľ, ktorý pred pár rokami odišiel do Predmostia. Ten mi to ustavične húdol: «Ďurovec majte pokoj s Dávidom, to je úžerník, ten vás o všetko privedie, keď sa raz naňho utisnete; choďte do sporiteľne do mesta, tam dostanete lacnejšie, keď si chcete požičiavať peniaze.» Potreboval som vtedy stovku i voľakolko zlatých na voly; siel som tedy do tej sporiteľne a požičal si summu tam. Volky som si kúpil ale čože? Príde ti tu Jána a teraz vraj plať do špárkassy a to tak okolo 25 zlatých! Kdeže ich vezmeš, hriešny človeče, keď som vtedy ešte i porcie mal platiť a ani na tie nebolo peňazí. Radím sa tu sem i tam, čo mám robiť, ale každý ma len strašil, že to bude zle so mnou, keď nezaplatím. Čože som mal tedy robiť? Vzal som voly do trhu, predal ich, zaplatil, čo žiadali a ostatné peniaze sa potom len tak roztriasly na porcie a inšie. Tak som potom bol i bez volov i dlžobu som ešte mal, z ktorej som sa len horko-fažko vykýchal. Keby som si bol radšej od Dávida požičal, ten by mi bol nielen s kapitálom ale aj s interessami čakal, keby som nebol mal zkaďe platiť. Najviac, čo by som mu bol dal lúku pokosiť za čakanie.

— Veď on čakal i tejto úbohej žene, — odvetím na to ja — ale ste teraz počuli aj to, že to kosenie lúk a užívanie zemi bolo práve len za «čakanie», jako vravíte, lebo úroky si potom osobite rátal v peniazoch, a keby si tie peňazité úroky nebol osobite rátal, už samé to užívanie poľa podľa toho, jako som počul, že tak hodný úžitok donáša a potom keď sa vezme do ohľadu aj to, že dlžníci aj porcie sami splácali, tak to predsa učiní vyše 20 zlatých od sta, kdežto od vás iba 8 zlatých požadovali od sta, veď by ste tu aj s istou srážkou kapitálu neplatili viac, ako u Dávida samých čistých úrokov! A to čakanie: ľahko čakať, keď sa to stáva k jeho osohu! Či vám nenie najlepším príkladom táto úbohá žena, jako môže dosť hodný majetok za krátky čas prísť do rúk úžernických a to najviac len pre ľahkomyselné požičiavanie a nerozmyslenosť.

— No veď sa to zase tak často nestáva — nadhodí Ďurovec — žeby človek vždy po stovkách požičiaval. Horkýže naše stovky! Radšej by bol pravda každý, keby vôbec nemusel ani dlžoby robiť, alebo ešte radšej by bol, keby mohol druhým požičiavať, jako Dávid. Pravda, že i ten veľmizfažka požičia hotové peniaze, ale najviacej zbožie, strovu, zemiaky a také veci; lebo jemu sa toho narodí nazbyt na toľkom poli, ba ešte v jaseň si i nakúpi. Keď sa potom chudobný človek na jar utisne a chce si mericu obilia na múku alebo na siatie, alebo zemiakov na sadenie požičať, obráti sa len k Dávidovi a ten mu to vďačne požičia do nového.

— Nuž a jaké úroky že mu potom platíte za to?

— Žiadne.

— Teda vám on darmo čaká od jari do jaseň? Keď si na príklad požičiate na jar mericu pšenice od neho, v jaseň vrátite mu zas ten mericu a iné nič?

— To by veru bolo, horký že mericu za mericu! Kto že by mu to zase žiadal, aby až do jaseň darmo čakal? Keď mi na jar požičia mericu, dám mu na jaseň poldruhej. To už tak býva všade.

— Tak sú to teda tie «žiadne» úroky? A viete-li, koľko to obnáša v peniazoch? Keď jedna merica stojí 4 zl., teda pol merice polovičku, čili 2 zl. Od 4. zlatých platíte mu teda 2 zl. úrokov; to je toľko, jako keby ste si na jar požičali 100 zl. a na jaseň by ste museli vrátiť nato 150 zl. Toto je ale len na pol roka, a keď vezmeme i to do ohľadu, že v jaseň je obilie obyčajne lacnejšie, nežli na jar, tak predsa na celý rok by nám vyšlo 70—80 zlatých úrokov od jednej stovky a v sporiteľni sa vám aj desiata čiastka toho vidí priveľa!

— Ej no! kto že by si to bol pomyslel, že to ozaj tak veľa vyjde? A na môj pravdu nenie ináč! Teraz to už i ja chápem. Nuž ale čože má robiť chudobný človek, keď ho núdza na jar do takého klepca zatisne, že niet ani čo jesť, ani čo siať.

Slovo k rodákom.

Bavia sa, bavia tie naše opposície a my tešíme sa ich nevinným hračkám. Ľudári vychvaľujú a pozdravujú celý svet a hotoví sú dľa slov starého svojho proroka, Ferdinanda Zichyho, «pri všetkom dobrom spoluúčinkovať;» tedy už aj s nenávidenými liberálmi, keď je to len k dobrému. — Povedali by sme, že chvála Pánu Bohu, keby sme to za pravdu považovať mohli. A aké sú milé, tieto nevinniatka, oni sa vraj «predbežne i s malou dobrou vôľou uspokojia.» Veru, hriech by bol neuspokojiť ich. No vieme my to dobre i vie to každý, že «reči sa hovoria a chlieb sa je.»

Horké ich uspokojenie, veď by tým prestali jestvovať. No veď oni to ani neurobia, aby sa s bárs čímkoľvek uspokojili, a preto hrajú si na «shromaždenia.» Na mape vynájdu si obec, okolo ktorej husto ležia iné obce. V tej prvej požiadajú farára, aby s kaplánom, kánťorom a kostolníkom požiadal ústrednú pisárňu ľudársku o vydržovanie sjazdu v ich obci, a aby sa postarali, žeby na určený deň pod akoukoľvek záminkou do obce čím viac ľudí sa sišlo, všetko jedno či to budú mužovia, ženy alebo deti, len nech ich je tam hodne. Po takýchto prípravách všetkými plátkami svojimi roztrubujú svetu, že tam a tam, tí a tí s liberálnou vládou a jej cirkevnou politikou nespokojní občania, voličia vyzvali ľudovú stranu o vydržovanie ľudového shromaždenia v ich kruhu, ktoré oni v ten a v ten deň uskutočnia, vyzývajú pri tom zbožne aj iných, aby ich tiež takto početne k sebe volali. — Že ten shromažďí sa majúci ľud na všetko iné skorej myslí, ako na vládu a jej cirkevnú politiku, ba že najviac ani o jestvovaní akejsi ľudovej strany ani len pochopu nemá: kto by sa o to staral? Keď len sa majú čím chvastať ľudári. To je hlavná vec. Keď sa potom ako-tak spolu sídu, má prácu telegrafický úrad. Pozdravy posielajú oni, a objednávajú pozdravy pre seba. Ba najnovšie podolské shromaždenie dalo sa pozdraviť skrz iné opposicionálne shromaždenie ľavičarske, ktorému ľudár Zmeskal bohatiersky odpovedal, že on a jeho strana «hotoví sú k obrane ústavy a zákonov s nimi (s ľavičarmi) pri každej príležitosti ruky si podať.»

Nuž hľa tak sa bavkajú oni, ani tí dva učňovia, ktorí keď cigarový ohorok našli, tak sa rozhodli: najprv jeden bude fajčiť, a druhý ho bude

veľkomožným pánom volať, potom tento druhý si posmoklí, a prvý dá mu úctu, čo vysokému pánovi. — Lebo veru len cigarový ohorok je oná zmeskalovsko-ľudárska fráza o obrane ústavy a zákonov, po prvé preto, že potreba takejto obrany dnes Pánu Bohu chvála ani nejestvuje, po druhé obrana táto dákosí kuriózne by vyzerala, lebo veď kto že chce zmeniť a znivočiť liberálnu ústavu štátu, ak nie ľudári, a kto tupí viac zákony a ničí auktoritu týchže, ako oni? — Bájku o vlkovi a bárankovi by radi previesť ľudári, lenže pri potoku štátnej moci a správy nemôžu sa vôbec dostať na potrebné k tomu vyššie miesto.

A že toto vyššie miesto nikdy ani nedosiahnu, vinnou a príčinou je sám základ ich vystupovania. Vystupovania, povedáme a nie politiky, lebo všestranne známe ich strkania sa politikou pomenovať nemožno, neslušno. — Základom ich vystupovania má vraj byť viera a náboženstvo. Nuž to jednoducho nezodpovedá pravde. Ich snahy sú utvorenie kňazskej nadvlády, panovanie kňazov jedného vierovyznania. Náboženstvo a viera ovšem môže a má byť spoločným pokladom pre všetky triedy, môže a má byť základom aj modernej politiky: ale cirkev, ktorá panovať a tak iných chce otročiť, takzvaná bojujúca cirkev nikdy nebude úprimným dobroprajcom občianstvu. Ona namáha sa všetko v službu svoju upútať, kdežto náboženstvo lásku, rovnosť a slobodu hlása. No a ľudári nehľadia na náboženstvo, lež jedine na jednu cirkev a na výsady tejže. To vieme a zkusujeme z každého ich slova, z každého skutku, z každého zámeru, a len tomu sa čudujeme, že nenahliadnu márnosť svojich námah, že celý svet za pochabí a krátkozraký držia, ufajúc sa, že ich pletichy nikto neprehliadne.

Že tento náš úsudok o ľudároch je pravdivý, dokazuje aj tá okolnosť, že «Alkotmány» so dňa na deň donáša chýry o votovaní dôvery ľudovej strane.

Nepochopiteľne úprimní sú ale v tom, že dľa mien udajú všetkých, túto sladkú dôveru votujúcich. Sú to všade, vždy a výlučne pod predsedníctvom dekanov, kňazi, kapláni a katecheti. O tom ľude nikde ani reči. Nuž tedy: kňazia jedného vierovyznania tvoria stranu; takí istí kňazia umožňujú a sriaďujú shromaždenia, na ktoré tamtych slávnostne a okázale povolávajú — a konečne; keď tí chtiac-nechtiac a figlami dovedna sohnati občania hlboko mlčia, zas len súrodni kňazia votujú dôveru prvším; — kto by nevedel takto hneď na prvý pohľad, že tu môže byť reč iba o kňazskú nadvládu cieliacej strany?

My sme boli dávno, hneď pri sriaďovaní sa ľudárov na čistom ohľadom ich snáh a zámerov;

a nedali sme sa zmýliť ani vtedy, keď oni krkolomné skoky robili, súc dnes konservatívnymi, zajtra radikálni, pozajtre kresfiansko-socialistami atď. — No, tešíme sa tomu, že v ostatnom veškerú pôdu tratiac zpod svojich nôh, donútení zostali otvorene odhaliť veškeré svoje túžby a ciele. Dnes už, keď ich snahy aj širšie obecnosť a sama pospolitosť pozná, a o škodlivosti i záhubnosti týchže je presvedčená: my máme právo i príčinu v duchu kresfianskom zavolať: «Sursum corda!»

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zmena vo fõišpánskom sbore. Jeho veličenstvo grófa Jána Hallera, fõišpána udvarbeľskej stolice na vlastnú prosbu prepustil a na jeho miesto vymenoval Arthura Hollakiho vicišpána. — Jako počut, najbližšie bude ešte niekoľko fõišpánov nahradené novými osobami.

Minister výučby v záujme národnej a náboženskej výchovy. Minister výučby Wlassics upravil po tieto dni pozoruhodné nariadenie na školdozorcov; týmto nariadeným minister opätovne dokázal, že mu mravná, náboženská výchova mládeže skutočne na srdci leží.

Nariadenie zneje nasledovne:

Opätovne som prizvukoval, že chodenie do ľudových škôl iba tak držím za zodpovedné zámyslom zákona o ľudovej výučbe a iba tak bude mať výsledok, jestli že učiteľia popri vyučovaní hlavnú váhu budú klásť na vlastenecké a nábožensko-mravné vyučovanie a jestli že jak v škole, tak aj v spoločenskom a súkromnom živote budú vplývať nežne a dobrým príkladom na náboženské city mládeže. Tým cieľom nariaďujem, že všade tam, kde patriční duchovní vydržiavajú služby Božie v taký čas, keď sa tým vyučovanie nepretrhuje, učiteľia štátnych ľudových škôl povinní sú na žiadosť dotyčne na rozhodnutie duchovného dotyčne kurátorstva štátnej školy, k ich náboženstvu patriacich žiakov do kostola sprevádzať a tam na nich dohliadať. Podotkynam, že žiakov elementárnych škôl ku každodennému navštevovaniu služieb Božích možno nútiť v jaseňi iba do 1-ho októbra nakoľko to počasie dovoli a na jar iba od 1-ho apríla počnúc, popri tom na žiadosť rodičov alebo triedneho učiteľa možno slabšie alebo chudobne odeté deti oslobodiť aj od toho, aby v zime v nedeľu chodily do kostola.

Zmena v osobach ministrov. Znovu sa vyskytly chýry, že sa finančný minister Ladislav Lukács jaknáhle budú prijaté návrhy poťahujúce sa na vyrovnanie, poďakuje. Tento chýr vyhlasuje poloúradný časopis „Budapesti Tudósité“ za úplne bezzákladný.

Krajinský snem. Vyslanci vydržiavali v sobotu 17-ho júna krátke zasadnutie, na ktorom predostrel re-

ferent finančného a hospodárskeho odboru zprávu o vyrovnaní medzi Rakúskom a Uhorskom. Na zasadnutí sa potom určilo, že sa návrhy začnú pojednávať v stredu, 21-ho júna.

Pojednávanie návrhov o vyrovnaní s Rakúskom. Finančný a hospodársky odbor snemu v piatok pojednávaly návrhy, poťahujúce sa na vyrovnanie. V oboch odboroch proti vyrovnaniu hovorili členovia neodvislej strany a zastali si do šiku za samostatné colné územie. Na rečiach týchto vyslancov bolo ale badať, že len preto hovorí proti návrhom, aby zadosť urobili požiadavkám programu ich strany, ktorého jedným z hlavných bodov je samostatné colné územie. Ministersky predseda vďačne odpovedal na námietky opozičných vyslancov, tak že odbory byly behom pár hodín hotové s pojednávaním návrhov.

V snemovni začaly sa návrhy v stredu pojednávať. Aj tu hovorí proti vyrovnaniu iba Kossuthisti a ani tu nenapádajú tak tuho vládu, jako sa to robievalo po iné roky. Aj opoziční vyslanci musia uznať, že ministersky predseda Koloman Széll veľmi rázne, mužne a vlastenecky sa choval vtedy, keď vyjednával s Rakúskom. — Z pojednávania prvého dňa dá sa súdiť, že predlohy vyrovnania budú o mnoho rýchlejšie vybavené, než sa to prvopočiatočne myslelo.

Nové finančné direkcie. Finančný minister upovedomil Ostrihom a Šaby (Ipolyvágh) že v týchto mestách 1-vým januárom budúceho roku postaví finančné direkcie.

Z Francúzska. Dreyfusova záležitosť má zas novú obeť. Dupuyho vláda padla, shlasovali ju v sneme. Úradne udáva sa za príčinu pádu, že dosť rázne nebránila republikánske ustanovizne, každý ale vie, že ministersky predseda Dupuy preto padol, lebo pod ním nariadil najvyšší súd revíziu Dreyfusovskej pravoty. V celom Francúzsku vrie, mysle obyvateľstva sú nanajvyš rozochvené, rozjatrené nad Dreyfusovskou záležitosťou. Pre Francúzsko bude skutočne požehnanie, keď sa prevedie revízia tejto pravoty a vynesení bude konečno-platný výrok. Vtedy sa zase navráti všetko do riadnej kofaji.

Pán Boh aj chudobného miluje.

Ondrej gazda sa rozhorčene vzdialil z domu. Tretí deň čo nedostal prácu, ačpráve rodina jeho každý deň čaká na chlieb, každý deň prosí o pokrm.

Zavesiac sekeru na plece, vydal sa na cestu s tým úmyslom, že vyjde na námestie, aby ho dakto aspoň drevo rúbať zavolať, alebo nejakú inú prácu mu dal.

Od včas rana postával tam na rohu námestia, hľadel na prechádzajúcich sa, mysliac sem pri tom: Pane Bože môj, ale nie jednako miluješ ľudí!

Už uprchnul deň dobre ku poludniu, lež Ondreja sa nik nepýtal, prečo tam stojí, čo robí jeho rodina, alebo má-li chlieb?

Jako sa chcel práve domov vrátiť, zletel zrazu jeden holub na dlažbu oprotivnej ulice. Ľudia chodili hore-dolu popri ňom, ale holub sa nehnul s miesta. Prišli skvostné koče. Ondrej si myslel, no ten holub teraz už odletí. Neučinil to. Hľadel naň tak dlho, až konečne vystriehol okamih, keď bolo na ulici ticho, prechádzajúci sa ho nesplašili. Na prstoch, pomaly sa blížil k holubovi, držiac v ruke svoj zamastený klobúk, že ho podeň chytí. Už-už bol pri ňom, ba čo viac aj ruku vystrel po ňom, keď ten s veselým hrkútaním rýchle odletel. Keď by bol dakomu víchor stovku schytil, nebol by prišiel do takej náruživosti, jako Ondrej pre toho holuba. Tvár sa mu zrumenila, ruky zafal v päsťe a tak stál tam hľadiac za holubom. Potom jako by bol zbadal svoj daromný hnev, vrátil sa na druhý uhol, utrel si rukávom slzy a len toľko riekol: «Chudobného človeka i šťastie je chudobné.» Potom sa sobral domov. Keď prišiel ku pitvoru, bežaly mu dve malé deti v ústrety.

— Tak dávno vás už čakáme, — hovorí väčšie.

— Darom čakáte, — veť Ondrej rozhorčene, — Pán Boh nás nemiluje. Ani krajciara som neprinesol.

Žena sa zdesila keď vstúpil Ondrej. Ešte nikdy nebadala na jeho tváry takú rozhorčenosť, jako teraz. Jeho čelo nebolo ešte nikdy tak zamračené, jako v tejto chvíli.

— Prečo si taký rozčuleny? — pýtala sa ho žena. — Veď si ty nebol nikdy zlý človek.

— A predsa nám Pán Boh nepomáha! — veť s reptaním a sadne si ku ohnišfu.

— Len Pána Boha neurážaj, — hovorí bázhive žena, — veť i tak nemáme nikoho na svete; aspoň Jeho neodstraňujme od seba.

— Ale keď som ja taký nešťastlivý!

— Čo ti je Ondrej, pre Pána Boha fa prosím, či fa volakto obrazil?

— Jeden holub . . .

— Holub je krotký vták, — hovorí žena — ten neobrazí nikoho.

— Ale mňa obrazil! — a rozpovie čo sa mu stalo.

Žena sa usmievala ako nevinné dieťa. potom padla mužovi do náručia a hovorila s takým zápalom, s jakým je len žena vstave potešíť muža.

— Nehnevaj sa mužo môj; pozri, dobrotivý Pán Boh nám požebral na miesto holuba hojne na chlieb . . . Pán veľkomožný nám poslal plácu, čo som mu pomáhala kolo domu.

Tvár Ondreja začala sa vyjasnievať. Veď predsa žena má pravdu, že Pán Boh je dobrotivý a nemáme Ho obrázať.

Bolo podvečer. Ondrej dostal viac dennú prácu, tak chodil pozdejšie do domu. Deti byly veľmi nespokojné a očakávaly otca; bály sa, nemôcť ukázať otcovi čo chcely. Konečne sa otec približoval, bežaly proti nemu.

— Poďte len otče, tu je holub!

— Nevyprávajte už také daromnice, — hovorí otec popudene.

— No pozrite, že je tu. — Bez slova spiechaly na dvor a rovno pod zadnú strechu.

Otec zvedave pozrel ta a takmer zmeravel, keď uzrel toho holuba.

— To je on, skutočne ten huncút, ktorý ma voňahdy tak sklamal. Počkaj, viac ma neoklameš!

Bol-li to skutočne ten istý holub? Veru ja nebudem zapierať. Chudobný človek je vždy plný nádeje a viery; teda i Ondrej sa snadno uspokojil s tým, že to nemôže byť iný holub, jako ten, ktorý ho natoľko popudil. Pán Boh ho preto zoslal — myslel Ondrej — lebo počul moje rozhorčené slová, poľutoval ma a tak mi zoslal ku pomoci krotkého holuba. Vošiel ihneď do kuchyne, zosňal so steny veľké syto a pekne-rúce lapil podeň holuba.

— Tu je ten huncút! — vykrikne vífazne. — Chodte, povedzte aj matke.

Dvoje detí sa smialy a od radosti skákaly. Spiechaly ku matke a čo im len hrdlo stačilo kričaly:

— Mama, mama! otec chytili holuba.

Potom ho slávnostne zanesly do izby a krmily kukuricou.

Na druhý deň mu spravil Ondrej holubinec a pustil ho ta, ani dverí nezatvoril. Holub zostal tam dlhší čas, až konečne k veľkému zármutku dvúch chlapcov zas odletel. Chlapci začali plakať. Matka ich kojila, ale to všetko nič neplafilo. Po západe slnka smutne čakali, striehli na holuba. Ten sa ale navrátil s druhým. Priviedol si páru. Veď v tom dome bývajú dobrí ľudia, aj im tam bude dobre. Bolo že to radosti, keď prišiel otec z práce!

Sotva že uplynul rok, Ondrej mal plný dvor holubov. Dvaja chlapci aj zpod zeme vyhrabali zrno; keď ináč nešlo, na ulici z prachu vyberali a tak im nosili. Tieto holuby staly sa v celom meste chýrečnými. Kto len chcel holuba kúpiť, ten navštívil Ondreja a on veru nejeden zlatý utřzil za ne.

*

Minuly roky . . . Ondrej zoslabl. Trpký zápas so životom ho zronil, práca uložila ho do lůžka. Nebolo v dome chleba vyhladávejúceho;

malí chlapci boli ešte len učňami, nemohli rodičom pomáhať. Žena len voľajako vyhládala, čo došiel lekár a kúpila liek . . . ale na to už nevládala, žeby radu lekárovu plniť mohla. On jej totiž povedal, že chorý len tak dôjde k sebe, keď bude každý deň mäso jesť. Prišlo jej na um, že jak chutné je holubacie mäso. Pripravala každý

deň zaprávané, chorý to s chufou jedol. Aj dieťkam sa ulizlo, rodinka nemala biedu.

Keď Ondnej vyzdravel a prvý raz vyšiel na dvor, holuby mu letely v ústrety a taktó riekol s plačom ku svojej žene:

— Predsa miluje Pán Boh chudobného človeka!
A. R.

Veselé leto.

Málo bolo jary — — už je leto,
Nebanujte dobrí ľudia preto:
Neorie, — neseje;
No žije z nádeje
Ludár pravý.

Mrákavy na nebi, — vietor fúka —,
Zelená sa predsa roľa, lúka —
Prídu preto hody,
Dozrejú jahody:
V — shromaždeniach.

Keď pričasto prší po krajine,
Iste príčinou je to jediné,
Že bláznivé huby
Veľké ako duby
Divo rastú.

Bárs málo je slnka — hmly sú husté,
Obce, fary, krčmy nie sú pusté —
Zábava farárom,
Dôvera ľudárom
Nechybuje.

No žatva, — keď teraz i vystane,
Dľa rady vodcovskej odhodlane
Bez potu na tvári
Veseli ľudári
Budú — čakať.

Na konci školského roku.

Školské zkúšky sa končia, žiactvo prichodí domov na dvojmesačný odpočinok a rodičom nastávajú zase nové starosti.

Pokým chlapec chodil do školy z rodičovského domu, teda pokým plnil zákon o školopovinnosti do 12. roku svojho, do tých čias starostlivý rodič mal príležitosť pozorovať svojho synka, či a jaké má nadanie, k čomu sa kloní, v jakej miere vyvíňajú sa jeho schopnosti. Jestliže toto mal na zreteli, tak voľba dráhy života pre budúceho člena spoločnosti nebude pre rodiča ťažká, jestli ale zanedbal to, tak vo voľení dráhy pre svojho synka musí potom s tou najväčšou opatrnosťou pokračovať.

Jestli že má chlapec vlohy, nadanie, dobre sa učí a je i telesne zdravý, vtedy zle by robil ten rodič, ktorý majúc prostriedky nedal by svojho syna ďalej učiť. Pred nadaným šuhajcom i nízkeho rodu v našej slobodnej, demokratickej vlasti otvorené sú dvere všetkých úradov

a stolce i najvyšších hodností. Na dôkaz tohoto spomenieme len býv. ministerského predsedu Alex. Wekerleho, terajšieho predsedu najvyššieho administratívneho súdu a blahej pamäti ministra Barossa. Wekerle ako syn jednoduchého gazdovského úradníka vyšvihol sa na prvú hodnosť krajinskú a náš rodák Gabriel Baross tiež len svojmu umu mal čo ďakovať, že sa stal kollegom Wekerleho. Nadaný šuhaj, i keď by nemal dostatočne všetkých hmotných prostriedkov, udrží sa v školách už či obsiahnutím štipendia alebo vyučovaním zámožnejších spolužiakov a jako o tom nepočtené prípady svedčia. z chudobných ale nadaných žiakov, ktorí v školách takrečeno biedu trelí, stali sa svojim časom vynikajúci ľudia. Preto teda bolo by hriechom, keď by sme nadaného šuhajca nedali učiť, keď máme k tomu aspoň zpočiatku hmotné prostriedky.

Inak ale má sa vec s tými žiakmi, ktorí po skončení troch-štyroch tried v stredných školách ztratia vôľu

k učeníu, alebo vôbec nadania ku osvojeniu si vied nemajú.

Veľkou chybou je, keď rodič svojho synka, ktorý mu prepadol v tretej alebo štvrtej triede stredných škôl, silou-mocou chce dať ďalej učiť, prepokladajú, že by bola škoda pre chlapca dať ho za učňa na nejaké remeslo. Toto je veľmi mylna mienka a často sa jak na synovi tak ešte aj na rodičovi pomstí. Chlapec, ktorý ztratil chuť ku učeníu, skončí snáď ešte s veľkou ťažkosťou jednu alebo najviac dve triedy; ďalej nepojde a stane sa nedonkom, ktorý si nebude vedieť zabezpečiť postavenie v živote. V najlepšom páde, nerozumejú sa žiadnemu remeslu, stane sa pisárom a za 80 alebo 90 krov denne bude musieť skrabať perom od rana do večera. Nuž to je taká životná dráha, jakú mu sotva ktorý dobrý remeselník bude závidieť.

Vôbec teda nesmieme predpokladať, že chlapec, ktorý má tri štyri triedy stredných škôl, je už „vysoko“ vzdelaný pre remeslo. Práve naopak: v dnešokajších časoch jeden každý priemyselník má skončiť aspoň štyri triedy strednej školy, aby sa stal z neho vzdelaný remeselník, vediaci pochopiť záujmy svojho zamestnania a využívať pre seba výtobytky novôt a vynálezov v obore jeho remesla. Len vzdelaný remeselník vie kráčať s duchom času a keď nadobudnúť si známosti vo svojom obore usadí sa a založí svoju budúcnosť, tak sa má oveľa lepšie než mnohý vysoko postavený úradník. Je sám sebe pánom, nezávislý od ľubovôle svojich predstaviteľov, je skutočne slobodným občanom vlasti. V Anglicku, Francúzsku, tam priemyselníci svojich synkov i vtedy pripravujú ku remeslu a vtiahnu do svojich obchodov, keď tí i s najlepším prospechom skončili štúdiá stredných alebo vyšších škôl, dobre vediac, že „remeslo má zlaté dno“ opravdu len vtedy, keď je jeho prevádzateľ dostatočne vzdelaný.

I v tom páde, keď si skúsený remeselník následkom nepriajných pomerov nevedel samostatne založiť svoju budúcnosť a nútený je pracovať vo fabrike, má lepšie postavenie, než pisár bárs kde pri stolici. Pred pisárom, nemajúcim následkom nedoučenosti potrebnej kvalifikácie, zatvorené sú všetky dvere postupu v úrade, kdežto zkusený robotník, pracujúci vo fabrike, má vždy otvorené pole pre rozvinutie svojich známostí, slovom: vždy môže, ukázať čo vie a jestli jeho zručnosť a schopnosť je skutočne niečo hodná, tak na každý pád polepší sa mu plat, obľahčí ťažká práca, lebo to leží v záujme samého zamestnávateľa, aby patričnému robotníkovi poskytnul možnosť zdokonaľovania sa. A krem toho, čo je hlavné, potreba skúsených, šikovných robotníkov stále rastie, lebo sa náš priemysel stále dvíha, kdežto miesta pre nedonkov stále ubývajú, každé miesto v kanceláriách viaže sa teraz už ku kvalifikácii a nedonkovia sa množia. Nedávno som čítal, že o miesto jedného pisára pri jednej horo-uhorskej stolici hlásilo sa 67 ľudí, kdežto o miesto strojníka pri parnom kúpeli ani jeden. Toto je teda najlepším dôkazom, že dobrý pracovník v obore priemyselnom najde si vždy prácu, lebo veď uhorskí fabrikanti

v nedostatku takých z cudzozemska musia si privázať robotníkov, o čom sa presvedčíme tiež hneď, ako do fabriky vstúpime, že čo lepšie miesta v nej ako partifireri, dielovedúci, dozorcovia majú všetko cudzozemci, zväčša Nemci.

Ovšem pri volení priemyselnej dráhy pre synka máme na zreteli mať tie remeslá, ktoré v terajšej dobe najlepšie prekvitajú, to jest remeslá moderné. Kto by dnes dal synka na pr. za povrazníka, gombára, hrudiára alebo perníkára, ak že len nečaká na neho prevzatie otcovského na dobrých základoch spočívajúceho závodu, nerobil by múdre, lebo dnes jedna dve fabriky zaokryjú v tom obore všetky potreby gazdov lacnejšie, než by patričný remeselník bol vstave konkurrovať. Na miesto zanikajúcich remesiel vznikajú ale nové: ako sú strojnictvo, mechanikerstvo a iné z oboru elektrotechniky vznikajúce odvetvia, ktoré majú peknú budúcnosť.

Preto teda nechcime vychovávať zo svojich synkov, keď nemajú vlohy k učeníu, „pánov“, ktorí sú vlastne sluhami, lež za remeselníkov, ktorí sa skutočne môžu stať páni, lebo remeslo má zlaté dno.

DOPISY.

Dolný Liptov, v júni.

Vysokostený pán Redaktor!

V tomto našom milom časopise vyšlo už mnoho dopisov. Okrem hospodárskeho a politického dopisu boli ešte aj poučné napomenutia. Ja chcem mojim slabým perom napísať, ako zvykli poniektorí svoje dlhy platiť. Je to pri niektorom človeku do rozpuku, keď pýtaš od neho jednu alebo dve zlatky, ktoré ti už dávno mal vrátiť. Za mojich mladých časov, keď bol jeden druhému niečo dlžen a pýtal od neho, pekne ho poprosil, aby len mal poshovenia, pokým to alebo iné odpredá; však ja môj dlh statočne zaplatím. A vtedy veru bola ťažká vec dostať pár zlatých požičať, lebo vtedy nebolo úverkových spolkov ako dnes. Vtedy musel prejsť pár domov, pokým dostal požičať pár zlatých. Ako teraz, tak aj vtedy boli úžerníci, ktorí aj 50 procentov brali od sto zlatých. Pritom všetkom nebolo toľko pravôt pre požičky ako dnes. Dnes pre pár zlatých má robotu rychtár, keď to ten nevládze sinkassovať, ide to ďalej do okresného súdu a tak že niekedy pre tie dve-tri zlatky má robotu ešte i exekútor. Pýtaj si len dnes od tvojho suseda dlh, povie ti, že nemá teraz drobných, mám vraj celú stovku alebo päťdesiatku, keď premením, potom ti statočne vrátim. Prejde pár týždňov, potrebuješ tie svoje peniažky, ideš k nemu, už hádam premenil: sklamaný sa vrátiš domov, lebo ti povie že nemá už vraj ani krajeiara, že by si len počkal ešte, kým dostane. Čakáš, až to musí ísť pred vrchnosť, aby si to mnoho ráz aj po polroku nejako dostal. Niektorý ti zas povie: ja som sa trápil, ako ich dostať požičať, teraz sa tráp ty, ako ich dostaneš nazad.

U nás počínajú aj cigáni robiť, keď iné nie, tak aspoň skáľia klčú. V sobotu večer prídu dvaja alebo traja po peniaze. Keď ich ale patričný nemá, hneď sa oni vynájdu, nepovedia ani slova, ale idú domov a urobia lármu, že im nechcú vyplatiť. Ak ich je v kolibe päťdesiat, zoberú sa všetci ta aj s deťmi a nepohnú sa odtiaľ, kým nemajú zaplatené. Na dvore robia taký škrek, že je patričný prinútený ísť si požičať a milých cigánov vyplatiť. Za ten čas, kým chodí za peniazmi, dostáva sa mu všelijakých ústipkov. „No veď ti mi za pána, keď nemá čím zaplatiť. Žajtra je nedeľa a my nebudeme mať ani na mešo? Čelý týždeň nám krémár borguval chlieb, mešo a pálenku, tomu tiež treba zaplatiť atď.“ Len to je škoda, že sa cigán bojí školy. Keby cigán chodil do školy, z toho by bol najlepší exekútor. Ale čože, cigán nebude ani za svet do školy chodiť. Čítal som jedno staršie nariadenie, v ktorom bolo rozkázané, že každé cigánske dieťa je povinné do školy chodiť. Čo sa nestalo. Z celej krajiny cigáni tak skapali, ako by ich nikdy ani nebolo.

S Bohom *Pozorovateľ.*

Z trenčianskeho okresu, dňa 18. júna.

Mnohovážny Pán Redaktor!

V našom okrese sa po tieto dni odbavovalo popisovanie voličov. Popisovanie dialo sa v najlepšom poriadku; počet voličov je o mnoho väčší, nežli bol v minulých rokoch, trebárs sa nikto nenatískal a hlasu nedomáhal. Každý, ktorého majetok obnášal 5¹/₂ štvrte urbárskej je medzi voličov vriedený. Krik robiaci ľudia nemajú sa čo natahovať, trebárs ich „Kresťan“ v každom čísle k tomu tak horlivo upomína; sú úplne spokojní s pokračovaním volebných komisií.

Musím podotknúť smutnú zvesť; v našom okolí behom pár dní už vyše 20 detí zomrelo a ešte ich mnoho leží v osýpkach a frízloch. Na mnohých domoch nachádzajú sa červené kríže, kam je zakázaný prístup. Iné deti, ktoré neležia, tie zas drhne takzvaný suchý kašeľ, ktorý keď dieťa napadne, skoro osvetlie.

Časy máme pekné, k prácam poľným ľahodné; na takom dlhom dni sa človek veru narobí, tak že veľmi dobre padne ten krátky nočný odpočinok. Avšak mnohí ľudia chcú ešte i z tej krátkej noci voľačo utrhnúť a po skončenej dennej práci zájmu svoj statok a idú ho pást, kde ich obyčajne sen prevládze a tu potom statok narobí škody, pričom zvadám nenie konca-kraja.

S úctou *Gustáv B. Pravdomil.*

Sielnica (lipt. st.) 19 júna.

Veľactený Pán Redaktor!

Po prečítaní úvodného článku, ktorý bol uverejnený v 24-tom čísle nášho časopisu, chytám sa pera, aby som podal, že ako všade, tak aj v našej obci jest mnoho takého čo potrebuje nápravu a čo pri prísnom zakročení obecného predstavenstva dalo by sa aj docieľiť.

Obec Sielnica — ako je to snáď aj niektorým z našich čitateľov známo — rozdelená je potokom na dve strany. Potok tento v riadnom čase nie je tak veľký; ale keď príde prival, zavše narobí dost škody. Tečie ako sa mu páči a kade chce, ponevác jeho riečište nenie zregulované.

Preto žiadúco by bolo, aby obecnie predstavenstvo už raz bralo ohľad na to a potok tento hľadalo v lepšom tok priviesť, čo by sa obci o pár rokov aj vyplatilo. Lebo keď tak vyjdeme či už vyše alebo niže Sielnice a vidíme tú spustu námelov, až srdce človeka zabolí. Kde by mohli byť pašienky pre statok, tam je samé skáľa, ktoré voda naniesla. Podmýva brehy, role a robí z nich púšť, kde nič nerastie.

Cez obec tečie tiež len sem a tam nerovno, čo veľmi špatí našu obec. A nie sú k tomu zapotreby ohromné tisíce. Treba je niekde prekopáť, inde zahatať a tak by si potom aj voda sama koryto spravila. Preto neodkladajme s týmto, lež čím skôr do práce. Teraz cez leto kým je potok malý, pôjde to o mnoho ľahšie. Ku všetkému je treba len kus dobrej vôle.

S úctou

Dobroprajúci.

BESEDNICA.

Náhoda.

— Napísal: *Franc Coppie.* —

Jedného zimného dňa podvečer uberal sa duchovný otec Fabián hore ulicou zápasiac s vetrom, proti ktorému sa bránil otvoreným daždnikom; šiel do chrámu. Mal za isté, že sa darmo ustáva a trochu aj ľutoval ten teplý oheň, ktorý práskal na fare v chyži a tú svätú knihu, ktorú práve bol čítal a pred svojím odchodom položil na stôl i s okuliarmi. Bola však sobota, kedy staré ženy z okolia zvykli prichádzať na spoveď, aby na druhý deň, v nedeľu mohli pristúpiť k sv. prijímaniu a hodný kňaz nikdy ani za svet by nebol omeškal poskytnúť príležitosť veriacim, aby mohli plniť svoje náboženské povinnosti.

Keď vstúpil do kostola, omočil prsty vo svätenej vode a pokrižoval sa, potom sa uklonil pred hlavným oltárom a stúpil ku spovedelnici. Aspoň neprišiel nadarmo, očakával ho jeden briešnik.

*

Bol to jeden chlap. Zriedkavý prípad v kostole sv. Medarda, ale jako kňaz pri červenastom svetle večného kabanca uzrel plátený kabát a klinecami pobité čížmy kľáčaceho človeka, myslel, že to je to robotník verný svojím náboženským povinnostiam. Spoveď, ktorú od neho počuje, zaiste bude práve tak všeobecná, jako spoveď tej kuchárky, ktorá sa obviňovala tým, že svoju paniu pri kupovaní potrebností do kuchyne oklamala o pár groší, ale o zpätnavrátení odcudzených peňazí nechcela

ani počuť. Alebo jako spoveď toho ľahkomyselného mládenca, ktorý si prosil svedectvo o spovedi, aby sa mohol sobášiť v inom kostole — kňaz sa i teraz pohoršuje pri pomyslení na jeho ľahké slová: „Nezabil som, nekradol som a ostatné neviem.“

Spokojne sadol si v spovednici a bez najmenšieho pohnutia odtiahol zelenú záclonku na mrežovom okienku.

— Pán pleban . . . zavznel drsný hlas, ktorý spovedník snažil sa utlumiť.

— Nie som ja plebanom, priateľu . . . Odriekajte modlitbu pred spoveďou a menujte ma len otcom.

Náš človek, ktorého tvár kňaz Fabián v pološere nemohol dobre vidieť, irhane odriekal modlitbu a potom tlumeným hlasom začal takto:

— Pán pleban . . . môj otcé . . . odpusťte mi keď sa zle vyslovím, ale už od päťadvadsať rokov nebol som pri spovedi. Odkedy som odišiel zo svojej rodnej obce . . . Pán pleban vie jakí sú chlapi vo veľkom meste . . . Ale ja som nebol horší od ostatných . . . Ale dnes veľký hriech tlačí moju dušu . . . sám nie som vstave ho sniešť. Prosim, poslúchajte ma, pán farár . . . Zabil som jedného človeka!

Duchovným otcom trhlo. Vražda! Teda nenie tu reč o roztržitosti pri modlitbách, o zvadách, utrhačstve alebo o iných hriechoch starých žien, ktorým po vyslúchnutí udeli rozhréšenie. Tu pred ním je vrah! V tom čele, ktoré tak blízko sklonil ku jeho čelu, vzkrsla myšlienka hriešneho skutku. Jeho ruky, složené na spovednici sú snáď ešte i teraz krvavé! V svojom zmutku a strachu kňaz Fabian sotva našiel slová:

— Ospovedaj sa, syn môj . . . Milosť Božia je nekonečná, — riekol krátko.

— Vypočujte teda celú udalosť, riekol chlap a z jeho hlasu zavznieval hlboký bôľ. Som murárom a už viac než dvadsať rokov minulo, čo som prišiel do Paríža s jedným svojim priateľom z detských časov . . . spolu vyberali sme vajčeka vtákov z hniezd a spolu učili sme sa čítať vo škole . . . Menovali ho Filipom . . . ja menujem sa Jakub . . . Bol pekný, štíhly šuhaj, ja ale špata a neokrúchaný . . . Šikovnejšieho robotníka než on, nedalo sa ani myslieť . . . Bol dobrosrdečný a hodný . . . Bol som pyšný, že som jeho priateľom, miloval som ho a obdivoval. Na šťastie i tu dostali sme spolu prácu . . . ale po večierkoch ma opúšťal; šiel sa zabávať s inými kamarátmi. Rád sa zabával, veď bol mladý a bez starosti . . . Ja som nemohol s ním chodiť na zábavy, lebo v tom čase žila ešte moja úbohá chorá matka a každý usporený groš musel som jej poslať ku pomoci . . . V dome bývala jedna predavačka ovocín, u tej som sa choval. Filip si našiel lepší kost . . . ale ja nechcel som zbaviť tú chudobnú vdovu toho osuhu, ktorý zo mňa mala a potom, aby bol úprimný, naskutku zamiloval som sa do jej dcéry . . . Tri roky nevyznan som Kataríne, že ju milujem . . . Nemohol som to urobiť, lebo to málo, čo som zarobil, sotva bolo dost pre mňa a pre moju matku . . . na manželstvo som teda ani pomýšľať nemohol . . . Keď potom stará matka moja zomrela a mohol som si usporiť malú summičku, požiadal som Katarínu o ruku . . . Zprvu

nepovedala ani áno, ani nie — i tak som neočakával, že sa mi hneď vrhne okolo krku — ale keď prehovorila so svojou matkou, ktorá vedela, že som statočným človekom a dobrým robotníkom, prisľúbila mi, že bude mojou ženou . . . Za niekoľko týždňov bol som šťastným. Videl som síce, že sa Katarína voláko veľmi ku mne netúli, ale znal som jej srdce a prechovával som nádej, že si ma pomaly obľúbi . . . Filipovi pravda rozpovedal som všetko a keď sa Katarína stala mojou sľúbenicou, obznámil som ju s Filipom . . . Ostatné snáď už aj viete, duchovný otcé . . . Filip bol pekný človek, veselý a láskyhodný a bez toho aby to bolo jeho úmyslom, cele nevinne pomútil Kataríne hlavu . . . Ah, ale Katarína bola úprimnou, čistou dušou a akonáhle bola so sebou na čistom, hneď prehovorila so mnou . . . Nikdy nezabudnem ten okamih! Na jej meniny kúpil som jej pekný zlatý krížik do daru . . . Boli sme sami v zadnej izbe, práve mi namerala na tanier polievky, keď som jej ukázal zlatý krížik. Pustila sa do plaču.

— Odpusťte mi, Jakub, — riekla — a odložte si ho pre tú, ktorú si niekedy pójmete za manželku . . . Ja už nemôžem byť vašou, milujem druhého . . . Milujem Filipa.

*

Bolelo ma to veľmi, duchovný otcé. Ale čo som si mal počať, veď som miloval obúch . . . Chcel som len ich ľaha a nástojil som na tom, aby sa čím skôr sobrali. Ponevác Filip viedol veselý život, nemal mnoho usporených peňazí; požičal som mu teda svoje, aby si mohli kúpiť nabytok.

Sobrali sa a zpočiatku šlo všetko dobre. Narodil sa im chlapec, ktorému ja stal som sa krstným otcom a dali sme ho pokrstiť Palkom na pamiatku mojej matky Paulíny. Onedlho na to Filip dal sa na zlé cesty. Sklamal som sa v ňom. Manželský život nebol pre neho. Pán farár, tu bývate v chudobnej štvrti mesta, zaiste dobre znáte smutnú historiku: keď sa robotník stane povaľáčom, oddá sa pitiiu a z krémy len preto ide domov, aby ubil svoju ženu. Behom krátkych dvoch rokov i Filip patril medzi týchto nešťastníkov. Zpočiatku som ho vystríhal a dohovárал mu, vtedy sa hanbil za svoje chovanie a snažil sa polepšiť. Ale pozdejšie moje napomínania ho len hnevaly a keď ma náhodou pristihol, že s poľutovaním hľadím na bledú Katarínu, schudnutú bôľom, prišiel do zlosti . . . Jedného dňa zaslepený žiarlivosťou obviňoval ma tým, že ešte vždy milujem jeho manželku a neštítal sa upodozrievať i ju, úbohú, ktorá bola statočná, poctivá ako najlepšia žena. Málo chybovalo, že sme sa nechytli za krky . . . Od toho času zriekol som sa navštevovania Kataríny a môjho krstného syna. I s Filipom som sa len vtedy potkal, keď sme náhodou spolu pracovali na jednej budove.

Ale predsa som nechcel z očí zpusťiť Katarínu a malého Palka. V sobotu večer, keď som vedel, že Filip so svojimi kamarátmi išiel do krémy, dotiaľ som obchádzal dom, v ktorom bývali, pokým som sa s chlapčekom nerozprával a vtedy Palko nikdy nešiel domov

s prázdnu rukou... Roky sa mýňaly a Filip klesal vždy hlbšie; ale Katarína, — ktorú som podporoval nakoľko moje sily stačily — vychovala svojho synka. Pekný dvadsaťročný šuhaj je teraz z neho, dobrý a otvorený ako matka. On nenie jednoduchým robotníkom; bol pilným, vo večernej škole naučil sa kresliť a teraz dostáva dobrú plácu u jedného staviteľského majstra. Od jedného, dvúch rokov, keď som videl Katarínu opierajúcu sa na rameno svojho hodného syna ísť po ulici, vždy som pocítil v svojom srdeci príjemný pocit.

Ale včera večer keď som sa s Palkom postrelil, vyčítal som mu z tváre, že je niečo zle.

— Čo sa stalo, — pýtal som sa ho, keď sme si ruky podali.

— Stalo sa, že som si včera vytiahol lós, — odpovedal, — a to číslo desiate a teraz môžem ísť za vojaka na zamorské kolonie... a môžem zhnúť tam na horúčku... Alebo v najlepšom páde tam musím zostať päť rokov a moja matka za ten čas bude samotná, bez podpory, s otcem — ktorý vždy viac pije a je horší než bol predtým — moja úbohá mať zaiste to neprežije, uvidíte, krstný otecko... Pán Boh potrestal chudobného človeka.

Celú noc nemohol som usnúť, duchovný otec. Vždy som myslel na tú úbohú ženu... Jej dvadsaťročné trápenie vyšlo na zmar, lebo osud tak chcel, aby si tento chlapec vytiahol nešťastné číslo!... A rano, keď som šiel do práce, bol som celý zlomený. Stavíme teraz jeden veľký dom. Vystúpil som na lešenie — už sme pri štvrtom posebodi — a prichytil som sa k práci. Zrazu mi voľakto udrel na plece. Bol to Filip!... Teraz už len vtedy pracoval, keď mal práve vôľu. I dnes zaiste len preto vstúpil do práce, aby mal čo prepíť.

*

Dávno som videl Filipa, sotva som ho poznal. Nemierné pitie pálenky urobilo ho predčasne starým. Ruky sa mu triasly, brada silne šedivela.

— Počul som, že si úbohý Palko vytiahol zlé číslo, — riekol som.

— Nuž a potom? — odpovedal zachrípnutým hlasom. — I ty mi chceš húst do uší ako Katarína i Pavol?... Chlapec bude robiť len to, čo robiť budú ostatní, slúžiť bude vlasti... Teringete! Viem, na čom si láme hlavu žena a syn... Keby už nežil, nemusel by Palo odísť... Lenže ja som ešte v dobrej sile a Palo nenie synom vdovy.

Synom vdovy!... Na čo to len riekol... Zlá myšlienka zkrsla vo mne a celé predpoludnie ma pokúšala, pokým som pri nešťastníkovi pracoval. Ustavične tanulo mi na mysl, čo bude z úbohej Kataríny, keď nebude mať syna pri sebe, ktorý by sa o ňu staral a ju ochraňoval... Keď ostane samotná s týmto opilcom, ktorý keď sa rozhnevá schopný je ku všetkému... Na susednej veži odbyla jedenásta hodina a naši kamaráti všetci odišli raňajkovať. Filip a ja zostali sme poslední a keď vstúpil na rebrik, aby sišiel dolu, rehtajúc sa riekol:

— Hľa, nohy ešte vždy dobre mi slúžia... Palo nebude tak chytrý synom vdovy.

Všetka krv udrela mi do mozgov a zmocnil sa ma nevýslovný hnev. Chytil som obidvoma rukama rebrik — Filip sa ho silno držal volajúc o pomoc — a jedným trhnutím sotil som ho dolu.

Zomrel naskutku a každý si myslel, že je obeťou náhody... ale Palko je teraz už synom vdovy a nemusí odísť.

Toto som urobil, duchovný môj otec... musel som to povedať vám a dobrému Pánu Bohu! Rozumie sa, svoj hriech som oľutoval a prosím Pána Boha za odpustenie, ale nesmiem vidieť Katarínu v čiernych šatách u boku jej syna, lebo by nebol vstave viac oľutovať svoj hriech, ktorý som spáchal pre ňu. Aby tomu vyhnuť, odcestujem do Ameriky. A čo sa týka penitencie... tu je tento malý zlatý krížik, ktorý odvrhla Katarína keď sa mi priznala, že miluje Filipa; odložil som si ho na pamiatku tých dobrých dní, keď som žil v nádeji, že si ju vezmem za manželku... Tu je, duchovný otec, dávam ho vám, predajte ho... a peniaze dajte chudobným.

*

Či dal kňaz Fabián rozhréšenie Jakubovi?... Len toľko je isté, že starký duchovný otec nepredal zlatý krížik. Lež zodpovedný obnos zaň hodil do trubličky pre chudobných a krížik zavesil na oltár kaplnky Marie, kde sa často chodieva modiť za úbohého murára.

HOSPODÁRSTVO.

Tučenie husí.

Spôsob tučenia husí štopaním kukurice všetci dobre známe a tak nejdeme o ňom ani písať, lež chceme pár riadkov napísať o tých spôsoboch, jako tučia husy v cudzozemsku najchýrenejší pestovatelia drúbeže, ktorí až k neuvereniu zvykli husy vytučiť, tak že naše tučené husy zdajú sa popri jejich husiach skoro chudými.

Jestli že tedy chce niekto husy tučiť dľa cudzozemského spôsobu, tak mu tu podávame najjednoduchší spôsob. Neďaleko kurína husí ohradíme malý priestor, kam husy môžu celkom slobodne chodiť. Cieľu najlepšie zodpovedá dosť tmavý a od všetkého hluku vzdialený kurín. Prvých osem dní tučenia dostávajú husy šesť ráz do dňa potlčenú mrkvu a krmnú repu asice toľko, toľko chcú. Takto naberajú husy na mäse o mnoho lepšie, než keď by boly dostaly hneď od začiatku zrna, a husy tým lepšie budú žrať neskoršie ovos. V treťom týždni dajme im na obed, poludnie a večer ovos alebo varený jačmeň, rátając na každú hus za priehrštie; nikdy ale nedávajme husom novú porciu, kým predošlú vyžraly. Okolo válovcov nasypme hrubého piesku alebo suchej malty. Tučenie trvá všetko spolu štyri týždne a v poslednom týždni dostanú husy varený jačmeň.

Dľa spôsobu v Pomeránii udomácneného tučia husy tiež na ohradenom mieste, kde sa slobodne pohybujú.

Behom prvých osem dní dostávajú tlčenú mrkvu, pomiešanú s varenými zemiakmi a popri tom aj trochu hrachu. Zatým 3—4 dni dostávajú varený ale vychladnutý jačmeň, počnúc od 12-ho dňa dostávajú jačmenné krúpy pomiešané s varenými zemiakami. Po ôsmych dňoch nasleduje hrach, ktorý im každý deň sypú do vyčisteného válova s vodou, aby tam napuchnul.

Takto tučené husy dajú dobré mäso a masť a dobré perie, a dajú sa vykŕmiť až na 7—9 kilogrammov, ba až vyše a ich nápadnú veľkosť možno pripísať tej vlastnosti, že ich nikdy neškľbú.

V južnom Francúzsku štopú pomocou lievika husy 3—4 razy dodňa namočenou a dobre posolenou kukuricou, behom 4—6 týždňov zožerie jedna hus 30 litrov kukurice a váži 8—10 kilogrammov. Po štopaní sa husy slobodne pohybujú a každý druhý deň dostanú čerstvú slamu na stelivo.

Angličania majú radšej také tučenie, pri ktorom zvieru samo žerie toľko, koľko sa mu ľúbi; tam dávajú husom namočený jačmeň a z jačmenej, ovsenej alebo kukuričnej múky s mliekom robenú kašu; vody dávajú len veľmi málo, údajne preto, lebo tak dostanú husy tvrdšie sadlo. Keď sa tučenie blíži už ku koncu, dávajú husom do žrádla trochu na prach potlčeného dreveného uhlika.

U nás zvykli tie husy, ktoré chcú vytučiť, do úzkeho cárku zavreť, kde sa nemôžu nijak pohybovať. Tá okolnosť, že sa husy nemôžu vôbec pohybovať, tak tiež aj tá zlá obyčaj, že ich gazdinky podškľbávajú, veľmi zle účinkuje na tučenie husí, ktoré za takýchto okolností ani nikdy neztučnejú tak, ako by boly ztučnely, keby sa boly mohly pohybovať a keby ich gazdinky neboly podškľbávaly.

Vyzvanie k predplateniu!

Prvá polovica toho roku, v ktorom sme časopis značne zväčšili, blíži sa ku koncu. S uspokojením môžeme pozrieť na túto dobu. Je pravda, že nás zväčšenie časopisu stojí mnoho výdavkov a mnoho duševnej práce, no bohaté sme odmenení za toto s jednej strany tým povedomím, že sme zväčšením nášho časopisu ľudu slovenskému preukázali milú a osožnú službu, s druhej strany ale tým, že sa slovenské obecnstvo hŕfne hrnie pod naše zástavy.

Ačkoľvek počet našich predplatiteľov zrastá každodenne, predsa aj túto príležitosť, totižto uplynutie prvej polovice roka, použijeme k tomu, aby sme priateľov našich zásad poprosili o *čím možno najhorlivejšie rozširovanie nášho časopisu*. Nech neustávajú do tých čias, pokým Opravdový Kresťan nedude sa nachádzať na stole každej rodiny.

Programm náš zostane ten samý, za ktorý sme aj dosiaľ bojovali.

Jako dosiaľ, tak aj na ďalej úlohou našou bude dobrý ľud náš slovenský osvietiť a vystrihať, aby neveril tým mnohým novým priateľom, ktorí neprestajne dňom a nocou hlásali, jak veľmi sa starajú o náš slovenský ľud.

Tito noví priatelia sú «ľudári.» Falošnosť ich sme odhalili, jasne sme dokázali, že ačkoľvek už viac desaťročí žili medzi slovenským ľuďom, nikdy sa nehlásili k nemu, nikdy ani len križom slamy zaň nepreložili. Iba teraz odrazu sa stali takými veľkými priateľmi ľudu asice preto, **lebo to požaduje ich vlastný záujem.** Kto sa iba vtedy hlási k ľudu, keď to vyžaduje jeho osobný záujem, jeho osobný zisk, **ten nenie, nebol a nikdy ani nebude úprimným priateľom ľudu.**

Úlohou našou je ďalej chrániť náš, vždy vlastenecky smýšľajúci ľud pred panslávskymi agitáciami. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisťi v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už od tisíc rokov bez toho, aby kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlasť našu a ľúbime ju aj teraz a ľúbil ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy dobrí Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme.** Bojovali sme vždy za vlasť našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveľadovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi a s inými vo vlasti žijúcimi národnosťami sme požívali vždy a ich aj požívame.

Bojujeme oduševnene proti zavádzaniam aj panslávských agitátorov, ktorí sa usilujú zo srdca našich vybiť horúcu lásku k našej milej uhorskej vlasti.

Úfame sa, že ct. obecnstvo jako dosiaľ, tak aj naďalej poctí oás *svojou dôverou a horlivo bude rozširovať náš časopis.*

Časopis náš **stojí ročite len 2 zl.**

na pol roka — 1 zl.

na štvrt roka — 50 krov.

Kto sossbiera 5 predplatiteľov, dostane časopis náš zdarma.

Dopisovatelia dostanú tiež zdarma časopis náš.

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny.**

Vlastenecký smer a zásady, ktoré zastávame, zaslúžia všestrannú podporu.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo ochorel. Jeho veličenstvo kráľ počiatkom tohto týždňa ochorel na zatatie v krížoch tak, že musel na rozkaz lekárov ľahnúť do postele. Príčinu onemocnenia jeho veličenstva treba hľadať v neuvávanom, žiadne prekážky neznajúcom plnení panovníckych povinností, ktoré spočívajú na pleciah nášho staruškeho kráľa. Prebľadal v neprajnom počasí jednu novú železničnú dráhu pri Viedni, potom držal hliadku nad vojskom, v jazdení upotil sa, prechladnul a to zapríčinilo jeho nemoc. Chvala Bobu jeho veličenstvo sa už lepšie cíti a o dvatri dni vstane s postele. Kráľa opatruje jeho dobrá dcéra arcikňažna Maria Valeria, ktorá hneď, ako sa dozvedela o ochorení jeho veličenstva, došla do Viedne. Jeho veličenstvo len na rozhodné vystúpenie lekárov ľahnul do postele, ale to si už nedal odopreť, aby nevybavoval krajinské záležitosti. Ku posteli museli mu pritiahnúť písací stolík a tak potom podpisoval a čítal rozličné listiny.

Arciknieža majiteľom kúpeľov. Arciknieža Jozef na uhorskom prímorí ležiace kúpele Čirkvenica, ktoré boly prišli pod konkurs, kúpil za 250 000 zlatých.

Voľba notára Za notára do Detvy zvolený je Desider Engelmann, dosavádny pomocný notár v Malom Hronci.

Reštaurovanie korunovačného chrámu v Prešporku. Krajinský výbor pre udržanie umeleckých pamiatok uzavrel obnoviť prastarý prešporský chrám, v ktorom niekedy korunovávali uhorských kráľov. Reštaurovanie domu počnú počiatkom jasene s nákladom 200.000 zlatých. Dotedy hotoví budú s opravou Klarissinej veže, ktorá čo päťuhelná tvorba starého gotického staviteľského umenia patrí medzi tie najväčšie zriedkavosti. Jako známo v gotickom slohu stavanú a ešte z časov Árpádovcov pochodiacu vežu františkánskeho chrámu prešporského nedávno opravili a tak Prešporek onedlho bude mať tri obnovené historické pamiatky.

Voľba priorov rádu milosrdných. Uhorský rád milosrdných tieto dni odbýval v Budapešti svoje valné zhromaždenie, aby previedol voľbu nových priorov. Rád má v Uhorsku trinásť kláštorov, z pomedzi ktorých do kláštorov na Horniakoch zvolení boli za priorov nasledovní: Stanislav Füzy do Prešporku, Albert Klinovszky do Jágru, Pavel Bures do Spišského Podhradia, Beda Činčara do Vacova a Ludvik Szepesi do Skalice.

Arciknieža Jozef hlavným dozorcem uhorských hasičov. Arciknieža Jozef, ktorý je veliteľom hasičského spolku v Aléute, je veľkým priateľom a podporovateľom hasičov. V hasičských kruhoch teraz vzniklo hnutie, aby vláda jednotne zorganizovala hasičstvo po celej krajine a aby na čelo celej inštitúcie za hlavného dozorcera uhorských hasičov bol požiadaný arciknieža Jozef.

Arcikniežatská rodina v Tatrách. Arciknieža Fridrich s celou svojou rodinou tieto dni došiel do Dolného Smokovca, kde sa asi za desať týždňov pobaví. Arcikniežatská rodina býva vo ville „u Srnky.“

Socha grófa Ludvika Tiszu v Segedíne. Právo-mocenstvo mesta Segedína po odumretí grófa Ludvika Tiszu uzavrelo, že mu postaví sochu z vďaky za tie veľké zásluhy, ktoré si gróf Ludvik Tisza, jako vyslaný vládný komissár nadobudnul okolo znovu vystavenia povodňou zastihnutého Segedína. Shotovením tejto sochy teraz poverili zaámeho sochára Jána Fadrusza. Socha bude stát 28.000 zlatých.

Púť do Lourdesu. Dňa 21 augusta z Budapešte pohne sa púť do Lourdesu vo Francúzsku. Kto sa o púť zaujíma, nech sa obráti o podrobný program, ktorý ochotne zašle Dr Franc Robitsek, r. kat. farár vo Veľkom Maroši, (hontianská stolica.)

Nešťastie. Na železničnej stanici v Turč. Sv. Martine učeň u Maxa Grabera menom Móric Freund chcel vhodiť do poštovného vozňa vlaku listy a pokľznúc sa padol tak nešťastne, že mu práve prišlý vrútocký vlak prešiel cez ľavú nohu niže kolena. Nešťastného učňa zanesli do stoličnej nemocnice, kde mu dr Ján Petrikovič ešte v ten deň ranenú nohu amputoval.

Konec románu. Kňažnu Lujzu Koburgovú, ktorá žila posiaľ v purkersdorfskom špitále, teraz postavili pod kuratelu na základe mienky viacerých profesorov-lekárov, ktorí zistili, že kňažna má pomätenú pamäť. Princeznu, ktorej ľubostný román taký veľký ruch vzbudil po celej Europe, tieto dni odviezli do špitála profesora dra Piersona v Lindenhofe pri Draždanoch, kde bude tráviť svoj život.

Dúl medzi ošípanými vypukol vo Zvolene, následkom čoho mesto postavené je pod zátvor. Pokým dúl potrvá, trhy na ošípané sa nebudú vydržiavať.

Vojanský generálny štáb v aggtelekskej jaskyni. Dôstojníci košického honvédskeho generálneho štábu, ktorí tieto dni boli v Rožňave, pod vedením generálov Claira a Bihar, dvaja plukovníci, štrnásť majórov a osem kapitánov navštívili chýrnu aggtelekskú jaskyňu. Veľkoleposť jaskyne veľmi prekvapila honvédskeho štábnych dôstojníkov. Na druhý deň prišiel do Rožňavy generálny štáb spoločného vojska. Pod vedením poľného zbrojmajstra baróna Becka, šéfa generálneho štábu dojazdilo do Rožňavy 5 generálov, 32 štábnych a 10 hlavných dôstojníkov, ktorí si tiež obzreli aggtelekskú jaskyňu.

Bohatý želiar. V Orošháze zomrel tieto dni jeden želiar menom Štefan Tar, ktorého každý považoval za chudobného. Avšak pri otváraní testamentu vysvitlo, že Tar bol bohatý a k tomu šľachetný, lebo celý svoj majetok poručil na dobročinné ciele. 5000 zlatých nechal na stavbu Kossuthovej sochy v Orošháze, svoje role poručil kalvínskej cirkvi, väčší obnos dostala miestna občianska škola a podporovnía poľných robotníkov. Svoju opatrovníkovi, ktorý ho opatroval v nemoci, poručil tisíc zlatých.

Požiare. V Bodicach (Liptov) tieto dni vypukol oheň v ovčiarni Leopolda Schultza a tak rýchlo sa rozšíril, že ovčiarni zhorelo 192 kusov oviec. Od ovčieňa chytilo sa aj susedných 11 gazdovských dvorov, ktoré i s pobočnými staviskami ľahly popolom. Krem štyroch gazdov všetci boli poistení. — V Demanovej vyhoreli štyria gazdovia, ktorých budovy boli údajne podpálené. — V Ružomberku v Mária ulici zhorel jeden dom a že sa požiar vzdor veľkému vetru nerozšíril, jest čo ďakovať tamajším honvédom, ktorí s pomocou hasičov oheň lokalisovali.

Neveryný úradník. V prešovskom daňovom úrade tieto dni prišli na stopu veľkým neriadom. Daňový kontrolór Koloman Bohuczky sfalšoval totiž viac úradných listín a účtov. Policia neverného úradníka chytila a odovzdala prešovskému súdu, ktorý dal Bohuczkeho do vyšetrovacieho väzenia.

Tažkosti s nazarémni pri vojsku. Jako známo, s nazarémni majú veľkú pokutu pri vojsku lebo nechcú do ruky chytiť zbraň a keď ich preto uväznia, teda ešte i vo väzení pre iné priestupky sediacich vojakov nahovoria ku nazarénstvu, ktorí potom tiež odopru vojanskú službu. Správca segedínskeho žaláru Karol Vajna teraz napísal memorandum, v ktorom jako odpoveď proti nazarénom navrhuje, aby pre odoprenie vojenskej služby odsúdených nazarénov úplne oddelili a osamotnili, lebo keď sú spolu ich zatatosť ešte rastie a povzbudzujú jedon druhého ku vytrvalosti v trpení „za vieru.“ Druhý spôsob by bol ten, aby nazarénov pri vojsku oslobodili od nosenia zbrane, namiesto toho však mali by ich zamestnávať v kuchyňach a v kanceláriach; takito nazaréni ale, pretože konajú ľahšiu službu, namiesto troch, mali by slúžiť šesť rokov. Vajna podal v písme svoje rady spoločnému ministrovi vojny.

Pomstivý rychtár. V peštianskej obci Káva nedávno väčšinou hlasov zvolili za rychtára Ladislava Buriana, ktorý tak zanevrel na Jána Sluku a Martina Sesenku pre ich kortešovanie za jeho protikandidáta, že si ich o niekoľko dní po voľbe dal zavolať do obecného domu a tam obúch nebezpečne postrieľal. Sluka dostal tri gule medzi rebrá a Sesenka dve do boku. Na strelbu sbehnul sa pred obecný dom veľký zástup ľudu a chcel rychtára napadnúť, ale Burian sa nedal a strelil i medzi ľud, no na šťastie nikoho netrafil. Zavolali žandárov, ktorí poviazali striefajúceho rychtára a odviezli k okresnému súdu v Monori. Stav ranených dvúch gazdov je povážlivý.

Osud. Demeter Borlea mládenec v aradskej obci Miške tieto dni s tromi ženskými šiel po bradskej ceste. Zastihla ich búrka a preto všetci štyria ukryli sa pod veľkú šubu mládenecovu. Zrazu sa bleslo a mládenca zabil hrom; ženám nestalo sa nič.

Ženská čestným doktorom. Koložvárska univerzita za svojho čestného doktora zvolil Žofiu Torma, ktorá jako spisovateľka v obore starožitníctva vyznačila sa už mnohými dielami.

Starý krajciar žije už svoje posledné dni. Asíce krajciare budú prijímať len do 1. júla t. r. potom ich už neprijmu ani v daňových úradoch.

Najdlhší železničný tunel v Uhorsku. Práve teraz vystavili na železničnej dráhe Bukkari-Fiume neďaleko brajdického nákladného nádražia jeden tunel, ktorého dĺžka obnáša 1840 metrov. Dlhšieho tunela, než tento, niet v Uhorsku.

Prepadúvanie sa zeme. Na Kalvinskom námestí v Budapešti na priestore 16 štvorcových metrov prepadla sa zem asi na 5 metrov hlboko, tak že premávka musela byť tam zastavená. Príčinou prepadnutia sa zeme je, že starý hlavný kanál, ktorý ešte pred 60 rokami vystavili, behom rokov dostal nepatrné pukliny, cez ktoré voda vytekala von a pomaly podmyývala piesočnatú pôdu Kalvínovho námestia. Za dlhý rad rokov neprestajne podmyývaná vrstva piesku konečne nemohla udržať farchu vyšších vrstiev zeme a prepadla sa. Teraz celé miesto ohradili a robotníci už usilovne pracujú na podmurovaní jaminy, ktorú potom zase zasypú a vydláždia.

Veľký víchor v Amerike. V americkom štáte Wisconsin zúrili tieto dni obrovský víchor, zvaný tornado, ktorý takrečeno úplne rozrumil tri mestá New-Richmond, Hudson-Jola a Lacrosse. Najstrašnejšie pustošil víchor v New-Richonde, kde mu dvesto ľudí padlo v obeť a okrem toho vyše tisíc ľudí je raneno. V jednom hostinci zabili rúmy tridsať a v druhom päťdesiat ľudí a sedemdesiatich ranilo. Po víchre pretrhly sa oblaky a pustil sa taký tejak, že úroda celého štátu vyšla na vniroč, a mosty a železničné dráhy voda pobrala, tak že celá železničná premávka musela byť zastavená.

Kradli kone. Francovi Melicherovi vo Veľkom Lapáši a U. Ružičkovi v Tek. Rudne ešte lanského roku neznámi zloději ukradli kone, od každého po jednom. Žandári vystopovali, že kone ukradli kočujúci cigáni a už aj odpredali v Prešporskej Bystrici. Kone tam aj našli a tak ich oddali zpät oškodeným gazdom. Žandári vystopovali, že kočujúci cigáni už od dlhšieho času kradli kone v Nitre, Tekove, Honte a Novohrade a že ich predávali v Prešp. Bystrici.

Ohavný brat. Štefan Škrovan nádeník rodom zo Sempeu, so svojím kamarátom Jozefom Auspacherom po pijatike v jednej budínskej kréme tak ubil svojho vlastného brata Ferdinanda Škrovana, že tento o pár okamihov zomrel. Štefana Škrovana a jeho pajtáša Auspachera polícia chytila a posadila do väzenia.

Opilé voly. V Mníchove sa stalo, že niekoľko volov vo dvore jedného pivovaru dostalo sa k hodnej kadi piva a z tohto sa dobre napily. Po „pijatike“ mali však ľahať voz naložený sudami piva ku železnici. Voz ľahly už len dáko na pol cesty, ale potom si ľahly a začaly sa vystierať a váľať po zemi nechtiac na nijaký spôsob vstať. Jeden zavolaný zverolekár zistil na voloch opilosť, načo jeden triezvy Mníchovan zpomedzi divákov odhodlal sa nasledovne vysloviť: „Hľa, tu to máte, ani hovädo je nie múdrejšie nad človeka, keď sa opije!“

Rumunskí dôstojníci v našej armáde. S povolením jeho veličenstva 20 rumunských vojanských dôstojníkov vstúpilo do rakúsko-uhorskej armády, aby si tu najšiu vojenskú službu osvojili. Rumunských dôstojníkov prideliť k rozličným branžám.

Odsúdení duellantí. Jako známo pre polemiku v novinách zodpovedný redaktor „Budapesti Hirnap“-u Fr. Csajthay a Martin Dienes, zodpovedný redaktor „Egyetértés“-u mali súboj, pri ktorom Dienes trafil Csajthayho do prs, tak že tento vyše mesiaca nachodil sa medzi životom a smrťou. Trestný súd v Budapešti teraz pojednával záležitosť a Dienes na štyri Csajthayho ale na dva týždne do štátneho väzenia posúdil. Csajthay sa s výrokom uspokojil, ale Dienes, podobne i kráľ. fiškus appellovali.

Daň od bicyklov. Hlavné mesto Budapešť cieľom rozmnoženia mestských dôchodkov vyhodilo daň na bicykle. Následkom tohto hlavnomestského bicyklisti, počtom asi 2000, zadali appellátu proti novej dani, ale bez výsledku, lebo minister vnútra štátut o bicyklovej dani potvrdil a appellátu bicyklistov odmrštil. Od bicykla používaného len ku zábave bude sa platiť 5 zlatých ročnej dane.

Kedy vstávajú králi. Mimo anglickej kráľovnej Viktorie a walesského princa všetci panovníci Európy včasne vstávajú. Náš kráľ Franc Jozef vstáva riadne o 5. hodine rano, podobne o takom čase i nemecký cisár Vilhelm. — Španielska kráľovná-regentka o 7. hodine rano je už úplne oblečená. Taliansky kráľ Umberto vstáva o 6. hodine rano, tak i švédsky kráľ Oskár a rumunský kráľ Karol. Dom Pedro, zomrelý cisár brazílský, v Európe vstával už o 3. hodine nad ranom a svojich priateľov a známych navštevoval, pravdepodobne ku ich veľkej radosť, už medzi 4. a 5. hodinou rannou. Anglická kráľovná Viktoria pred 8. hodinou nikdy nevstane s lôžka a u walesského princa pred 10. hodinou nikdy neráňajú.

Uhorskí veľkostatkári. Z úradne zostaveného katastrálneho vykazu teraz vydaného vynímame nasledujúce dáta: V Uhorsku je 3191 veľkostatkárov. Najviac pozemkov má sám uhorský štát asice 2,816,418 jutár. Zo súkromníkov majú knieža Mikuláš Eszterházy 421,053 jutár, princ Koburgský 214,838 jutár, arciknieža Albrecht 157,721 jutár, arciknieža Jozef 56,939 jutár a ostatní členovia panujúcej rodiny dohromady 86,912 jutár. Ďalej majú gróf Ervin Schönborn 226,021 jutár, gróf Tasilo Festetics 135,541 jutár, rakúsko-uhorská spoločnosť štátnych železníc 225,159 jutár a náboženský fond 170,000 jutár. Najbohatším duchovným je katolícky biskup veľkováradský, ktorý má 189,934 jutár, na to nasleduje grécko-kat. biskup veľkováradský, ktorý má 130,808 jutár. Knieža primas má 92,720 jutár. Arcibiskup kaločský má len 23,143 jutár. Z kapitúl je najbohatšia kapitula jágerská, ktorá má 91,702 jutár. Najzámožnejším mestom je Debrecín s 91,018 jutrami, načo príde Segedín so 72,127 jutrami. Barón Žigmund Schossberger má 25,127 jutár, baróni Armin a Berthold Popper majú po 23,900

jutrách. Menej než 50,000 ale viac než 30,000 jutár má 31, medzi 30,000 a 20,000 jutrami má 197 veľkostatkárov. Menej než 5000 jutár má 266, viac než 1000 jutár 1655 a medzi 750 a 1000 jutrami má poľa 981 veľkostatkárov.

Námluvy otca s dcérou. Interessantná historka udala sa tieto dni v jednom meste v Nemecku. Istý vdovec, ktorý so svojou najstaršou dcérou sa nemohol nijako snieť, hľadal „touto už nie neobyčajnou cestou“ v časopisoch ženu, ktorá by mu bola povofnou, vernou a osladžovala dni života. Po uverejnení insertu dochádzaly oferty a onedlho ich mal starý kandidát ženby toľko, že mu bola voľba veľmi ťažkou. Ale najlepšie zaliečal sa mu dopis dámy, ktorá mu stručne písala, že sa chce vydať, pretože sa doma necíti voľnou, upokojenou atď. Kandidát ženby odpovedal hneď a v krátkosti dohodly sa obe strany písomne o mieste a hodine kde sa potkajú a prehladnu. Ženich na mieste ustanovenom objavil sa prvý a čakal svoju „budúcu.“ Jaké však bolo jeho ľahnutie, keď pod závojom dostavivšej sa dámy spatril tvár svojej najstaršej dcéry! Slabé je pero novinársko opísať tento okamžik a laskavý čitateľ predstav si ho sám!

Obchod s ľudským mäsom v Afrike. Obyvatelia uboškej doliny, o ktorej majiteľstvo závidia teraz Francúzi s Kongo-štátami, sú ludožrúti. Človečinu so soľou a čiernym korením pripravenú považujú za najchutnejšie jedlo; cieľom týmto sriaďujú zbojnícke výpady do susedných krajov a pochytaných ľudí podržujú za otrokov, ktorých potom pomaly pozabíjajú tak, ako mi hovädá. Allair francúzsky vierozvesta oslobodil nedávno 74 detí z rúk ludožrútov, ktorí ich na trhu predávali. Ba čo viac, tento vierozvesta bol tu očitým svedkom aj toho hrozného činu, keď divoši svojich otrokov aj po kusoch predávali. Keď si na príklad niekto nevládal zakúpiť celého otroka, tak si kúpil z neho cbrbát, nohu, stehno, prsia alebo rameno. Vlastník označil si potom na tele otroka predatý článok krietou, a keď sa takto po kuse celý človek minul, odľal mu hlavu a rozkúskoval mu telo vedľa označených čiar.

K U O B R Á Z K U .

Rozdávanie odmien za pestovanie kvetov.

Na mnohých stranách v Nemecku panuje ten pekný zvyk, že dietkam, keď vstúpia do školy, dajú jeden dva štepiky kvetov s tým naložením, aby sa o ne staraly a ich vypestovaly. Dietky s veľkou radosťou odnesú si kvietky domov, kde ich s najväčšou starostlivosťou opatrujú, aby čím krajší štepík vypestovaly, lebo za to očakáva ich odmena a pochvala.

Keď je čas kvitnutia kvetov, vtedy školská správa vyzve dietky, aby svoje štepiky podonášaly do školy. Potom prídu kvetinári, poprezerajú kvety a ktoré boli najlepšie vypestované, za tie určia odmenu ich pestova-

tefom. Na to usporiadajú milú školskú slávnosť, po ktorej shromaždeným dieťkam rozdájú odmeny.

Takéto privykanie mládeže ku pestovaniu kvetín má veľmi dobré následky. Mládež totiž nielen teoreticky ale i prakticky osvojuje si pestovanie kvetov, obľúbi si to, a potom zo žiaka, keď opustí školu, stane sa dobrý ovocinár a zo žiačky zkušena kvetinárka, lebo si túto prácu už za mladi obľúbili.

Veru takéto privykanie mládeže ku ovocinárstvu a kvetinárstvu bolo by veľmi potrebné i u nás, keď pomyslíme, koľko priestorov bolo by možno vysadiť ovocnými stromami a zadržky na priedomí kvetami. Ovocie donáša i osov a kvety potešenie.

K OBVESELENIU.

Žena: Musím sa k niečomu priznať: Ja som Ťa, Karol môj, oklamala ohľadom môjho veku, lebo som staršia, ako som ti riekla.

Muž: Chcem ti byť, duša moja, povďačný za tvoju úprimnosť. Aj ja som Ťa oklamal ohľadom môjho dôchodku, ktorý je o mnoho menší, ako som ti riekol.

Prípadne.

A.: Dľa čoho poznáš staré kurence?

B.: Dľa zubov!

A.: Kura predsa nemá zuby!

B.: Ale ja!

Divá kačica.

— Povedzteže, kelnér, je to skutočne divá kačka čo teraz jem?

— Či je divá? Taká divá bola že sme ju skoro pol dňa nabáňali po dvore, kým sme ju chytili.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 22. júna.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 68, zadok 80, polievková

72, jazyk 70, obličky, ľadviny 85, čistené 220 krov za 1 klg. — *Baranina:* predok —, zadok — krov za 1 klg. — *Telacina:* 72, lopatka 76, stehno 80 krov za 1 klg. — *Bravčovina:* 60, stehno a lopatka 64 krov za 1 klg. — *Šunka:* pražská 90, surová 64 krov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 60 krov, loj 58 krov, slanina ku roztopeniu 56 krov a husacia masť 120 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 35, sliepku 80, kohúta 90 krov. Za jednu tučenú kačku 120, za tučenú hus 200 krov. — *Očistená drúbež:* kura 60, sliepka 75, kapúň 75 krov, hus 150 (za jeden klgr. — krov), morka za kus — krov, a kačka za kus 120 krov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 47 kusov za 1 zl., menšie 20 kusov za 40 krov, ku čaju 6 kusov za 20 krov.

Ryby: Kapor 80, sumec 90, štika —, zubáč —, jesater —, okúň — krov. Raky: kus za 7 krov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 90, ku čaju 110 krov za 1 klgr. Brindza 18 krov za kilo. — Smotana 24 krov za liter. — Pár holubov — krov, divá hus —, divá kačka 70, jarabica — krov za kus. — Zajac za kus —zl. — krov. — 1 klgr. divej svine 60 krov, srny — krov. — Zemiaky nové 8 kr. za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	15.60	15.00	14.10	13.70	12.80	12.50
číslo:	6	7	7½	8		
zlat.	11.60	10.50	7.90	5.70		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4.50, hrubé po 4.40.

Zeleniny: *Zemiaky* ružiaky zl. 1.80—2.10, žlté zl. 1.80—2.40, rožky zl. 3.50—5.00, biele zl. —. —. —. za metr, cent *Kapusta* (v hlávkach) zl. —. —. —. m. c. *Cibuľa* zl. 3.50—6.00 m. c. *Zeler* 100 kusov zl. 1.00—1.50.

Strova: *Hrach* nový 30 kr., čistený starý 7—15 krov za liter. *Šošovica:* domáca 7—9 za klgr. *Riža* 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—18 krov, čierny 11—14 krov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 22. júna.

Obilie	Jakosť dľa hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Cenné papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica banátska ..	75—80	9.60	10.20	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3075	3125
" peštianska ..	75—80	9.50	10.10	Uhorská zlatá renta 4%	119.00	119.50	Pešt. uh. kupec. b.	1410	1415
" stolnobebradská ..	75—79	9.45	10.05	" korunová renta 4% ..	96.00	96.40	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa ..	8175	8225
Raž (žito) ..	70—72	7.10	7.40	Uhorské regálové úpisy 4½% ..	100.50	101.25	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	325.00	327.00
Jačmeň na krm ..	60—62	6.15	6.35	" premiové úpisy	161.00	162.00	Záložné listy.		
" na pátku ..	62—64	5.80	6.10	Uhorská tiscko-segedínska po- žička 4%	138.20	139.20	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	96.00	97.00
" na várku ..	64—66	6.60	7.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	119.50	120.50	Uhorského úver. záložného ú- stavu 4½%	100.00	101.00
Ovos ..	39—41	5.85	6.00	vyvážkové úpisy 4% ..	95.50	96.50	Uh. úver. ústavu s prímou 4%	120.50	121.50
Kukurica ..	73	4.50	5.65	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4½%	99.80	100.30	Peniaze.		
Pros ..	—	4.15	4.30	Žreby.			Cisársky dukát	5.69	5.74
Repica ..	—	11.50	12.00	Spolku „Jó gziw“	3.40	3.80	Dvadsať-frankovník	9.55	9.59
Datelinové semä, luc. ..	—	36.—	40.—	Uhorského „Červeného kríža“ ..	10.25	10.75	Nemecká ríšska marka	58.95	59.15
Sviňská masť peštianska ..	—	49.50	50.00	Rakúskeho	20.75	21.25	Štriebro	—	—
" " vídiecka ..	—	—	—	Bazilika	6.75	7.25			

Platný od 1. mája 1899.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1899.

Budapest—Galantha—Zsolna						Zsolna—Galantha—Budapest.							
Stanice.	triedy	osobný	rýchlo	osobný	rýchlo	Stanice.	triedy	osobný	rýchlo	osobný	rýchlo		
		vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak		
		I—III.	I—II.	I—III.	I—II.			I—III.	I—II.	I—III.	I—II.	I—III.	
Budapest ny. p.	ind.		7:30	9:15	6:20	9:05	Zsolna (Rajecz-fürdő)	ind.	9:00	3:35	5:18	2:58	3:38
Galantha	>		10:20	2:30	8:58	3:00	Hricso	>	9:17	—	5:36	—	3:57
Gány	>		—	2:41	—	3:09	Kottesó 97. sz. órh.	>	*9:23	—	*5:47	—	*4:05
Szered	érk.		10:34	2:51	9:12	3:17	Nagy-Bicsse-Predmér	>	9:31	—	5:51	*3:21	4:14
Súr	ind.		—	*3:03	—	—	Pelvás 91. sz. órh.	>	*9:40	—	*6:00	—	*4:24
Szilád-Zéle	>		—	3:13	—	3:32	Podhr.-Vághéve 88. sz. órh.	>	*9:46	—	6:07	—	*4:31
Lipótvár	érk.		10:52	3:26	9:31	3:42	Vág-Besztercze	>	9:54	—	6:17	*3:39	4:41
Liptóvár	ind.		8:20	11:02	3:41	9:36	Milochó 82. sz. órh.	>	*10:03	—	—	—	*4:49
Madunicz 33. sz. órh.	>		8:29	—	*3:48	—	Puchó-Kocskócz	>	10:14	4:30	6:36	3:53	5:00
Kosztolány	>		8:37	—	3:56	—	Alsó-Kocskócz 77. sz. órh.	>	*10:20	—	—	—	*5:07
Drahóc 36. sz. órh.	>		8:46	—	*4:03	—	Bellus	>	10:27	—	6:49	—	5:15
Pöstyén	>		8:59	11:24	4:20	9:58	Lédecz	>	10:33	—	6:56	—	5:22
Pub.-Szerdahely 41. órh.	>		*9:09	—	*4:30	—	Illava	>	10:43	4:47	7:06	4:10	5:33
Brunóc	>		9:17	—	4:39	—	Dubnicz	>	10:53	—	7:16	—	5:44
Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.	>		*9:22	—	*4:44	—	T-Trencs-Teplicz	>	11:01	4:59	7:24	4:22	5:52
Vág-Ujhely	>		9:36	11:45	5:05	10:18	Trencsén szem. p. u.	>	11:21	5:13	8:26	4:36	6:25
Bobuszlavicz	>		*9:46	—	5:16	—	Trencsén-Istebnik	>	11:27	—	8:33	—	6:32
Melsicz	>		9:57	*11:59	5:27	—	Kosztolna-Zajrecs 54. órh.	>	*11:34	—	8:43	—	6:42
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.	>		10:08	—	5:38	—	Melsicz	>	11:44	—	8:57	*4:50	6:55
Trencsén-Istebnik	>		10:17	—	5:47	—	Bobuszlavicz	>	*11:53	—	9:09	—	7:06
Trencsén szem. p. u.	>		10:25	12:16	5:55	10:48	Vág-Ujhely	>	12:05	5:43	9:32	5:06	7:25
T-Trencs-Teplicz	>		10:38	12:25	6:08	10:57	Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.	>	—	—	*9:41	—	*7:35
Dubnicz	>		10:53	—	6:29	—	Brunóc	>	12:17	—	9:47	—	7:41
Illava	>		11:05	12:44	6:41	11:16	Poh.-Szerdahely 41. sz. órh.	>	—	—	9:53	—	*7:48
Lédecz	>		11:16	—	6:52	—	Drahóc 36. sz. órh.	>	12:35	6:04	10:08	5:28	8:03
Bellus	>		11:23	—	6:59	—	Kosztolány	>	12:51	—	10:26	—	8:25
Alsó-Kocskócz 77. sz. órh.	>		*11:30	—	—	*6:55	Madunicz 33. sz. órh.	>	—	—	10:34	—	8:32
Puchó-Kocskócz	>		11:39	1:01	7:13	11:33	Lipótvár	érk.	1:04	6:23	10:42	5:47	8:40
Milochó 82. sz. órh.	>		*11:49	—	—	7:14	Lipótvár	ind.	1:34	6:28	11:07	5:57	—
Vág-Resztercze	>		11:59	*1:15	7:34	—	Szilád-Zéle	>	1:47	—	11:20	—	—
Podhr.-Vághéve 88. órh.	>		*12:07	—	*7:42	—	Súr	>	—	—	*11:29	—	—
Pelvás 91. sz. órh.	>		*12:14	—	*7:49	—	Szered	érk.	2:02	6:45	11:36	6:15	—
Nagy-Bicsse-Predmér	>		12:26	1:32	8:01	—	Cány	>	2:22	—	11:50	—	—
Kottesó 97. sz. órh.	>		*12:33	—	*8:08	—	Galantha	érk.	2:34	7:00	12:00	6:30	—
Hricso	>		12:42	—	8:16	—	Budapest ny. p. u.	érk.	7:55	9:45	5:55	9:25	—
Zsolna (Rajecz-fürdő)	érk.		1:00	1:55	8:35	12:35							Bezprostredný vlak zo Žiliny do Budapešti.

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.				Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.					
Stanice.	triedy	miešan.	osobný	Stanice.	triedy	miešan.	osobný		
		vlak	vlak			vlak	vlak		
		I—III.	I—III.			I—III.	I—III.		
Nagy-Surány	ind.	5:00	12:35	4:42	Kis-Tapolcsány	érk.	6:15	4:41	6:45
Zsitva-Födemes	>	5:14	12:52	4:54	Aranyos-Maróth	>	6:39	4:51	7:11
Mánya	>	5:35	1:13	5:03	Taszár	>	6:56	5:02	7:30
Szt-Mihályúr 4. sz. órh.	>	*5:45	*1:24	*5:16	Betekints 8. sz. órh.	>	*7:04	*5:08	*7:40
Vajk	>	5:56	1:36	5:25	Zsitva-Ujfalu	>	7:14	5:17	7:53
Verebély	>	6:23	2:00	5:45	Verebély	>	7:37	5:36	8:23
Zsitva-Ujfalu	>	6:36	2:16	5:56	Vajk	>	7:49	5:46	8:40
Betekints 8. sz. órh.	>	*6:46	*2:28	*6:04	Szt-Mihályúr 4. sz. órház.	>	*7:59	*5:54	*8:52
Taszár	>	7:00	2:40	6:12	Mánya	>	8:12	6:02	9:11
Aranyos-Maróth	>	7:28	3:07	6:25	Zsitva-Födemes	>	8:28	6:16	9:35
Kis-Tapolcsány	érk.	7:40	3:20	6:35	Nagy-Surány	>	8:41	6:27	9:52

Pelsőcz—Murány.				Murány—Pelsőcz.			
Stanice.	triedy	miešan.	osobný	Stanice.	triedy	miešan.	osobný
		vlak	vlak			vlak	vlak
		I—III.	I—III.			I—III.	I—III.
Pelsőcz	ind.	7:00	3:00	Murány	ind.	3:00	11:20
Horka-Özörény 1. sz. órh.	>	*7:16	*3:16	Hosszrét 14. sz. órh.	>	*3:10	*11:30
Licze-Gicze	>	7:38	3:38	Nagy-Rőcze	>	3:26	11:56
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.	>	*7:51	*3:51	Vizesrét 11. sz. órh.	>	*3:32	*12:02
Jolsva	>	8:21	4:16	Hisnyóvíz	>	3:44	12:31
Hisnyóvíz	>	8:51	4:41	Jolsva	>	4:08	1:01
Vizesrét 11. sz. órh.	>	*9:04	*4:54	Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.	>	*4:17	*1:10
Nagy-Rőcze	>	9:27	5:17	Licze-Gicze	>	4:29	1:22
Hosszrét 14. sz. órh.	>	*9:44	*5:34	Horka-Özörény 1. sz. órh.	>	*4:50	*1:43
Murány	érk.	9:55	5:45	Pelsőcz	érk.	5:02	1:55

* Podmienenéne vlak zastane. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.